

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84676,Ocheduszko-Stanislaw-Piotr.html>
2021-12-09, 08:33

Ocheduszko Stanisław Piotr

OCHEÐUSZKO Stanisław Piotr (29 IV 1899, Lesko, Rzeszowskie – 17 XII 1969, Gliwice), specjalista w zakresie maszyn ciepłych. Syn Marcelego i Gizeli z domu Ostruszko, nauczycieli.

Ukończył gimnazjum w Sanoku (1909–17) i zaczął studiować prawo na Uniw. Lwowskim. Po odbyciu służby wojskowej (II 1919 – IV 1921) ukończył wydział mechaniczny Politechniki Lwowskiej, uzyskując 31 III 1928 dyplom inżyniera. Już od IX 1925 był zastępcą asystenta, a potem młodszym asystentem Katedry Pomiarów Maszyn, a w 1928–34 adiunktem Katedry Teorii Maszyn Ciepłych. Przez rok, jako stypendysta Funduszu Kultury Narodowej, pogłębiał wiedzę najpierw w Eidgenössische Technische Hochschule w Zurychu u profesora P. Schläpfera, następnie w Technische Hochschule w Monachium, gdzie zajmował się termodynamiką techniczną i pod kierunkiem profesora W. Nusselta napisał pracę doktorską *Der Zünd- und Verbrennungsvorgang der mittels Druckluft zerstäubten Treiböle im Dieselmotor* (München 1931), którą obronił we Lwowie 15 II 1935. Od 1934 O. był zastępcą profesora, w VII 1936 uzyskał *veniam legendi* na podstawie pracy *Pomiar wydatku sprężarki metodą wypełniania* (Lwów 1935) i 14 IX 1937 został profesorem nadzwyczajnym i kierownikiem Katedry Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Lwowskiej. Od 1932 należał do Polskiego Tow. Politechnicznego we Lwowie, od 1936 do Stow. Inżynierów Mechaników Polskich. Stanowisko na uczelni przemianowanej na Lwowski Inst. Politechniczny zachował po aneksji Lwowa przez ZSRR (pod okupacją niemiecką 1942–44 był profesorem termodynamiki w Staatliche Technische Fachkurse. W VII 1946 przeniósł się do Gliwic, gdzie na Politechnice Śląskiej zorganizował Katedrę Pomiarów Maszyn Ciepłych (1946–51) i kierował nią oraz Katedrę Teorii Maszyn Ciepłych (1946–69), od 1947 jako profesor zwyczajny. W 1952 zorganizował pierwszy w Polsce

wydział mechaniczno-energetyczny i był jego pierwszym dziekanem (do 1955). Był też rektorem uczelni (1956-59). Kierował również zorganizowaną przez siebie Katedrą Teorii Maszyn Ciepłych Politechniki Wrocławskiej (1947-50), należał (1964-69 przewodniczący) do Rady Naukowej Inst. Maszyn Przepływowych PAN i Śląskiego Inst. Naukowego w Katowicach (1958-61 jako zastępca przewodniczącego). Był też członkiem m.in. Państwowej Rady ds. Gospodarki Paliwami i Energią przy Radzie Ministrów PRL, od 1961 członkiem korespondentem PAN.

O. był autorem lub współautorem 20 książek, m.in. pierwszych polskich podręczników z termodynamiki: *Teoria maszyn ciepłych* (Katowice 1948), *Termodynamika techniczna* (Katowice 1948), *Termodynamika stosowana* (Warszawa 1964, 4 wydania do 1974), *Zastosowanie międzynarodowego układu jednostek miar w energetyce cieplnej* (Warszawa 1965, wspólnie z H. Górnikiem i W. Gundlachem, 3 wydania do 1970). W prasie fachowej zamieścił kilkadziesiąt artykułów.

O. zajmował się termodynamiką, głównie procesem spalania. Był twórcą gliwickiej szkoły termodynamiki. Do jego osiągnięć należą m.in. ujednoczenie równań bilansu energii dla procesów fizycznych i chemicznych, oparcie procesu podziemnej gazyfikacji węgla na podstawach termodynamicznych, podobne podejście do sposobów wentylacji kopalń głębokich (*Termodynamiczny sens tzw. depresji cieplnej w aerologii górniczej*, 1959), zaprojektowanie urządzeń do maszynowego oddzielania gazoliny od gazu ziemnego przy wykorzystaniu efektu Joule'a. Był twórcą gliwickiej szkoły termodynamiki.

Został nagrodzony m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1958), nagrodą państwową II stopnia (1955) oraz doktoratem honoris causa Politechniki Śląskiej (1969). Jego imieniem została nazwana aula wydziału mechanicznego energetycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach (1973).

PSB (S.M. Brzozowski); SBTP (J. Piłatowicz); Śródką.

Śląski słownik biograficzny, red. J. Kantyka, W. Zieliński, t. 2,
Katowice 1979; *Księga XXV-lecia Politechniki Wrocławskiej*
1945-1970, Wrocław 1970; *Politechnika Lwowska*
1844-1945, Wrocław 1993.

Bolesław Orłowski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)